

Komitet Problemowy ds. Kryzysu Klimatycznego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk wydał komunikat dotyczący nienadążania z adaptacją do przyspieszającej antropogenicznej zmiany klimatu.

Komitet zwrócił uwagę, że nadzwyczajna fala upałów, jaka wystąpiła w ostatnich dniach w wielu krajach Europy, w tym w Polsce, przyniosła rekordowe temperatury maksymalne i dobowe oraz rekordowo ciepłe noce. Spowodowała ona przeciążenie służb ratowniczych, liczne awarie, utrudnienia komunikacyjne oraz dotkliwe straty osobiste i gospodarcze. Zdaniem Komitetu sytuacja ta była zjawiskiem losowym, lecz nie przypadkowym – o nasilaniu się i wzmacnianiu takich zdarzeń oraz rosnących ryzykach z tym związanych od lat ostrzegały opinie publiczną i decydentów zarówno Międzyrządowy Zespół ds. Zmiany Klimatu (IPCC), jak i wiele innych jednostek i zespołów naukowych w Polsce i na świecie.

Komitet podkreślił, że wyniki pomiarów i obserwacji z ostatnich lat dokumentują gwałtowne przyspieszenie tempa przegrzewania się Ziemi. Jak wskazano, w latach 1985–2015 globalna temperatura rosła średnio o 0,2°C na dekadę, natomiast w ostatnim dziesięcioleciu, między 2016 a 2025 rokiem, wskaźnik ten niemal się podwoił, osiągając wartość 0,36°C na dekadę.

Według Komitetu narastająca nierównowaga energetyczna planety prowadzi do dalszego przyspieszania tempa ocieplania atmosfery. W efekcie granica ocieplenia o 1,5°C względem epoki przedprzemysłowej, jeszcze dekadę temu uznawana za próg, którego nie powinno się przekroczyć do końca XXI wieku, jest przekraczana już teraz – szybciej, niż jeszcze niedawno uważano za prawdopodobne. Komitet ostrzegł, że granica ocieplenia o 2°C, uznawana za alarmową, może zostać osiągnięta nawet w ciągu najbliższych kilkunastu lat.

Komitet przywołał wstępne analizy World Weather Attribution, z których wynika, że fala upałów, jaka przeszła przez Europę i Polskę pod koniec czerwca 2026 roku, w dawniejszym, chłodniejszym klimacie byłaby skrajnie nieprawdopodobna. Zdaniem Komitetu, w świetle tych faktów, kolejne zdarzenia ekstremalne związane z postępującą destabilizacją klimatu – możliwe jeszcze w tym roku i niewątpliwie coraz częstsze w kolejnych latach – będą stawać się silniejsze, powodując znacznie poważniejsze skutki.

Komitet ocenił, że rozwiązania stosowane obecnie w gospodarce wodnej, leśnej, rolnictwie, planowaniu, zagospodarowaniu przestrzennym oraz innych działach gospodarki muszą przestać opierać się na wiedzy zdobytej w ubiegłym stuleciu, ponieważ nie przystaje ona do realiów błyskawicznie zmieniającego się świata, pochłaniania środków finansowe, opóźnia przystosowanie i przynosi coraz więcej szkód zamiast służyć adaptacji do skutków globalnego ocieplenia. Zdaniem Komitetu społeczne, gospodarcze i środowiskowe konsekwencje ostatniej fali upałów ilustrują konieczność radykalnego przyspieszenia skutecznych działań mitygujących i adaptacyjnych.

W związku z tym Komitet zaapelował o:

- mobilizację wszystkich sił politycznych i społecznych na rzecz stworzenia ram dla realnej i konsekwentnej polityki państwa wspierającej wysiłki międzynarodowe prowadzące do jak najszybszej redukcji emisji gazów cieplarnianych i adekwatny udział Polski w tych wysiłkach;
- radykalne przyspieszenie skutecznych działań adaptacyjnych w celu budowania odporności wobec już występujących i przyszłych zagrożeń klimatycznych na wszystkich szczeblach zarządzania państwem;
- nadanie przygotowywanej obecnie w Ministerstwie Klimatu i Środowiska nowej Krajowej Strategii Adaptacji do Zmiany Klimatu rangi jednego z wiodących priorytetów polityki państwa.

Komitet PAN: tempo ocieplania Ziemi niemal się podwoiło w ostatniej dekadzie

Kategoria: Zarządzanie Przestrzenią

Opublikowano: środa, 08, lipiec 2026 14:23

Joanna Gryboś-Chechelska

Odśłony: 8

Apel Komitetu skierowany został do rządu, samorządów wszystkich szczebli, instytucji państwowych, takich jak PGW Wody Polskie i PGL Lasy Państwowe, instytucji nauki, wszystkich podmiotów działających publicznie, a także odpowiedzialnych przedsiębiorstw i obywateli.

Komitet podkreślił również, że dezinformacja klimatyczna uniemożliwia prowadzenie skutecznych polityk klimatycznych i działań adaptacyjnych, w związku z czym zwrócił się do mediów, władz i podmiotów wypowiadających się publicznie o skuteczne jej przeciwdziałanie. Jako pierwszą, prostą praktykę w tym zakresie Komitet wskazał używanie właściwego języka: zamiast powszechnie stosowanego, wymijającego i nieostrego terminu „zmiany klimatyczne”, Komitet zalecił posługiwanie się precyzyjnymi, dobrze ugruntowanymi naukowo określeniami, takimi jak „antropogeniczna zmiana klimatu”, „antropogeniczne globalne ocieplenie” lub „kryzys klimatyczny”, które – jak podkreślił Komitet – nazywają wprost przyczynę zjawiska i oddają powagę sytuacji, w jakiej znalazło się społeczeństwo.

Źródło: IP